

Postanowienie z dnia 30 kwietnia 2001 r.

I PKN 879/00

Oddanie pisma procesowego w przedsiębiorstwie przewozowym nie oznacza zachowania terminu do dokonania czynności procesowej, jeżeli w terminie pismo nie wpłynie do sądu.

Sędzia SN Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 kwietnia 2001 r. sprawy z powództwa Dariusza D., Edwarda S. i Hanny L. przeciwko MG „S.” SA w B. i „M.G.” SA z siedzibą w G. o odszkodowanie, na skutek kasacji wniesionej przez pozwaną „M.G.” SA od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 września 2000 r. [...]

o d r z u c i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 14 września 2000 r. oddalił apelację pozwanego „M.G.” S.A. z siedzibą w G. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z 31 maja 2000 r., w którym zasądzone od tego pozwanego na rzecz powodów Dariusza D., Edwarda S. oraz Hanny L. kwoty po 27.787,05 złotych tytułem odszkodowania za rozwiązanie umów o pracę. W pozostałej części powództwo zostało oddalone.

Odpis wyroku Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi procesowemu strony pozwanej - „M.G.” S.A. w G. - w dniu 25 września 2000 r.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości. Jako podstawy kasacyjne skarżący wskazał: 1) naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC), a mianowicie art. 476 § 1 KPC - przez błędne ustalenie właściwości Sądu Pracy, mimo iż w przedmiotowej sprawie roszczenie ze stosunku pracy lub z nim związane nie wy-

stępuje, art. 328 § 2 KPC - przez błędne ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sądu w wyniku złej interpretacji postanowień umowy, w szczególności znaczenia definicji „stan zatrudnienia” dla prawidłowej wykładni intencji stron umowy sprzedaży akcji oraz art. 233 § 1 KPC - przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, 2) naruszenie prawa materialnego (art. 393¹ pkt 1 KPC), a mianowicie art. 65 § 2 KC przez błędną jego wykładnię. Pozwany wniósł uchylenie zaskarżonego wyroku ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Kasacja została wniesiona w ten sposób, że pozwany przesłał pismo obejmujące skargę kasacyjną na adres Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w dniu 25 października 2000 r. za pośrednictwem przedsiębiorstwa przewozowego „S.” (za listem przewozowym). Kasacja wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w dniu 26 października 2000 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok został wydany w dniu 14 września 2000 r., a zatem do złożenia i - ewentualnie - rozpoznania kasacji mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2000 r.

W pierwszej kolejności rozważenia wymagała dopuszczalność kasacji.

Jak wynika z art. 393⁴ § 1 KPC, kasację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej. Terminy oblicza się według przepisów prawa cywilnego (art. 165 § 1 KPC). Termin oznaczony w miesiącach kończy się z upływem dnia, który datą odpowiada początkowemu dniowi terminu (art. 112 KC). Pełnomocnik strony pozwanej otrzymał odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w dniu 25 września 2000 r. Miesięczny termin na wniesienie kasacji upływał zatem 25 października 2000 r. Kasacja wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 26 października 2000 r., a więc jeden dzień po terminie. Z tej też przyczyny podlegała ona odrzuceniu na podstawie art. 393⁷ § 2 KPC w związku z art. 393⁵ KPC. Oddanie pisma obejmującego kasację w przedsiębiorstwie przewo-

wym „S.”, w postaci przesyłki wysłanej za listem przewozowym w dniu 25 października 2000 r., nie oznacza zachowania miesięcznego terminu do wniesienia środka odwoławczego. Przedsiębiorstwo przewozowe pełniło jedynie rolę pośłańca. Pismo uważa się za wniesione w terminie, jeżeli w terminie wpłynęło do sądu (zostało złożone na biurze podawczym sądu). Jedyne wyjątek od tej zasady dotyczy oddania pisma procesowego w polskim urzędzie pocztowym, co jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (art. 165 § 2 KPC), ewentualnie sytuacji, o których stanowi art. 165 § 3 KPC, nie mający w ogóle zastosowania w rozpoznawanej sprawie. Przedsiębiorstwo przewozowe „S.” nie jest polskim urzędem pocztowym, a zatem oddanie przez pozwanego kasacji temu przedsiębiorstwu w terminie do jej wniesienia nie może być traktowane jako zachowanie terminu z art. 393⁴ § 1 KPC, jeżeli w tym terminie nie wpłynęło do sądu ani nie zostało oddane w polskim urzędzie pocztowym.

Kasacja jest niedopuszczalna także z innych przyczyn, w związku z czym podlegała odrzuceniu nie tylko z tego powodu, że została wniesiona jeden dzień po terminie ustawowym.

Zgodnie z treścią art. 393 § 1 KPC w nowym brzmieniu, Sąd Najwyższy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w § 2, może odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów albo gdy kasacja jest oczywiście bezasadna, zaś stosownie do przepisu art. 393³ § 1 KPC, kasacja - obok oznaczenia zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu zaskarżenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu uchylenia lub zmiany - powinna zawierać także przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

Zważywszy, że wstępne badanie kasacji odbywa się przed jej rozpoznaniem, a więc przed podjęciem oceny, czy przytoczone w kasacji podstawy są usprawiedliwione (art. 393¹¹ - art. 393¹³ KPC), należy dojść do wniosku, iż Sąd Najwyższy powinien dysponować także tymi argumentami strony skarżącej, które - jej zdaniem - uzasadniają przyjęcie kasacji do rozpoznania. Bez tych argumentów, nawiązujących wprost do treści art. 393 § 1 KPC, kasacja byłaby środkiem odwoławczym niezupełnym, a selekcja wnoszonych kasacji, dokonywana przez Sąd Najwyższy w ramach badania wstępnego - nazbyt dowolna. Nowelizując art. 393³ KPC, ustawodawca nie tylko postawił kasacji jako środkowi odwoławczemu nowe, dodatkowe wymaganie,

ale także zmienił językową i logiczną strukturę tego przepisu. Dzieląc go na dwa paragrafy, wyraźnie rozgraniczył wymagania konstrukcyjne kasacji, których spełnienie sprawia, że podejmowana przez stronę czynność procesowa nosi cechy kasacji (jest kasacją), od wymagań stawianych kasacji jako pismu procesowemu. Taka metoda konstruowania środków prawnych jest zresztą charakterystyczna dla wszystkich, znanych Kodeksowi postępowania cywilnego, środków odwoławczych (apelacji - art. 368 KPC, i zażalenia - art. 394 § 3 KPC). Została zastosowana także w odniesieniu do kasacji (art. 393³ KPC w poprzednim brzmieniu), z tym że obecnie prawodawca doprowadził do jednoznacznego wyodrębnienia i określenia w art. 393 § 1 KPC tych wymagań kasacji, które doktryna określa mianem jej "cech istotnych (kreatywnych)" (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 51).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, pochodzącym zarówno z okresu obowiązywania Kodeksu postępowania cywilnego z 1930 r., jak i z okresu po dniu 1 lipca 1996 r., przekonywająco i jednoznacznie wyjaśniono, że braki kasacji w zakresie elementów konstrukcyjnych powodują, iż kasacja jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych, i w związku z tym podlega odrzuceniu *a limine* (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1936 r., C.II. 859/36, Zb. Urz. 1937 poz. 109, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1936 r., C.II. 1811/36, "Przegląd Prawa i Administracji im. E. Tilla" 1937 nr 2, poz. 118, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1938 r., C.III. 319/37, Zb. Urz. 1938 poz. 303, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998 nr 4, poz. 59 albo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 151).

W związku z powyższym należy wyrazić pogląd, że brak kasacji w zakresie przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (art. 393³ § 1 pkt 3 KPC) nie podlega naprawieniu w sposób właściwy dla usuwania braków formalnych pisma procesowego, co powoduje odrzucenie kasacji bez wzywania do uzupełnienia tego braku. Dodatkowo, w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00 (OSNC 2001 nr 3, poz. 52), trafnie przyjęto, że odwołanie się przez skarżącego do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bez przedstawienia okoliczności wskazanych w art. 393 § 1 KPC, nie stanowi spełnienia obowiązku określonego w art. 393³ § 1 pkt 3 KPC.

W kasacji wniesionej w rozpoznawanej sprawie nie zostały przedstawione okoliczności, o jakich mowa w art. 393³ § 1 pkt 3 KPC, co biorąc dodatkowo pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 393⁷ § 2 KPC).

=====